

ВЕРА С. ЗДРАВКОВИЋ

МОГУЋНОСТ АУТОМАТСКЕ ОБРАДЕ ПОДАТАКА О УМЕТНИЧКО-ИСТОРИЈСКИМ ДЕЛИМА У ИСТОРИЈСКОМ МУЗЕЈУ СРБИЈЕ

Предмет овог рада је предлог за увођење компјутерске обраде података у Историјском музеју Србије. У време када су и друштво и сарадници у музејима свесни значаја документације, која ниуком случају не подразумева само пуке записи о музејским предметима, није потребно посебно наглашавати неопходност комплексног решавања задатка обраде података. Тако је још 1969. године Директор Лестер Универзитета за музејске студије изјавио: "Јадан је онај музеј чије су јединствене информације закључане у збиркама и записима, недоступне зато што не постоји организован метод претраживања" (*Museum Journal* 69 /3/ 1969, 133–4).

Документациони центар Историјског музеја Србије садржи документацију за око 30 хиљада предмета који су у поседу Музеја. Пошто се ради о разнородном материјалу, постоји потреба за укрштањем бројних података, како би се обезбедила детаљна стручна информација. Затим, потребно је имати у виду и чињеницу да се збирке непрестално увећавају, а самим тим и број података о њима. Увођењем компјутерске обраде података знатно би се олакшали сви наведени задаци.

У циљу сагледавања задатака, дајемо преглед досадашњег система документације у музејима уопште и у Историјском музеју Србије.

У послератном развитку музеја, и код нас и у свету, основани су музеји историјског типа, односно музеји који, служећи се разнородним материјалом, настоје да илуструју историју једног народа, једног ширег подручја или краја, историјског периода или догађаја. Својом афирмацијом они су разбили догматско схватање да су музеји класичног типа (археолошки, уметнички, енолошки и других) једине праве музејске установе.

За разлику од музеја који су тематски строго усмерени на одређену научну област (уметност, природу, технику и друге), историјски музеј комплексно приказују историјски развитак једног народа или краја, хронолошки, тематски и територијално.

Да би се могао проучавати, а нарочито музеолошки комплексно приказати, развој српског народа кроз историју у свим видовима његовог материјалног и духовног живота, – Историјски музеј Србије мора се користити разнородним материјалом, веома различитих вредности по музеолошким мерилима (оригинални материјал свих

врста и копије свих врста). Сав тај материјал обухваћен је у централној евиденцији Историјског музеја Србије и категорисан према свом значају и историјској и музеолошкој вредности.

Богата и широка тематика Историјског музеја намеће озбиљне задатке у сакупљању и обради материјала, па је формирање збирки и музејске документације једна од важнијих делатности Музеја.

Као последица хетерогене обрада података, документација у различитим музејима веома се разликује. Да би се стандардизовао рад музеја, у многим земљама уведени су музејски стандарди за обраду документације. У овом раду предлаже се усвајање стандарда.

Досадашње третирање стандарда приказаћемо укратко хронолошки и са становишта законских одредби.

У вези са претходним делатностима у области стандарда треба истаћи да је још 1962. године у Бања Луци одржан V конгрес Савеза музејских друштава Југославије на коме је између остalog закључено: "да се формира Савезна комисија за музејску документацију која би израдила предлог за јединствене музејске инвентаре и картоне".

Такође је значајно да је 1968. године донет Закон о музејима по коме Република поверила одређеним музејима, као матичним музејима, обављање стручних послова од заједничког интереса у области музеја.

По члану 41. овог закона: "Матични музеји врше стручни надзор над радом музеја и музејских збирки. Стручном надзору подлежу стручни послови музеја и музејских збирки у вези са вођењем књиге инвентара, картотеке и друге стручне документације о музејском материјалу, као и чувањем и одржавањем музејског материјала."

Између осталих, обавеза ове службе је и да направи стандарде у области обраде уметничко-историјских дела.

Године 1971. матична служба штампа осам врста инвентарских картона: ликовни, нумизматички, археолошки, етнолошки, примењене уметности, технички, природњачки и историјски, који су исти за целу Србију.

ИМС је тада предложио историјски картон који се и данас користи у музејима Србије. То је први учињени корак ка унифицирању података о уметничко-историјским делима у појединим гранама музејских области.

По Закону о заштити културних добара из 1977. године, са допунама из 1985, који регулише упис у регистре културних добара, предвиђа се и обавезна документација која сада чини целину са предметом и таква целина се назива уметничко-историјским добром.

По члану 76. овог закона: "Републички орган управе надлежан за послове културе, прописује који се подаци о културном добру уписују у регистре и на који начин се води регистар културних добара и која се документација о културним добрима образује и чува уз регистре, као и начин на који се уписују у регистар културних добара културна добра која чувају организације заштите."

На основу овог члана Републички комитет за културу 1986.

године доноси Правилник о регистрима уметничко историјских дела. По овом Правилнику обавезну документацију чини централна картотека уметничко-историјских дела, регистар уметничко-историјских дела, књига инвентара фото-негатива и књига уласка, и то по врстама музејског материјала.

1. ЦЕНТРАЛНА ДОКУМЕНТАЦИЈА ИСТОРИЈСКОГ МУЗЕЈА СРБИЈЕ

Документација Музеја, према томе, обухвата веома широко подручје и области националне историје: привредни, културни, политички и друштвени развој српског народа, који се прати хронолошки, тематски и територијално.

Ради боље прегледности, разноврсни музејски материјал подељен је у збирке и фондове:

1. Архивски материјал
2. Етнологија
3. Знамења
4. Карте
5. Старе и ретке књиге
6. Реалије
7. Нумизматика
8. Оружје и војна опрема
9. Плакати
10. Печати
11. Рукописи
12. Ликовна уметност
13. Примењена уметност
14. Фотографије
15. Привредно техничка
16. Униформе
17. Археологија
18. Заставе

Ради лакшег прегледа и ради што лакшег сналажења у обимном музејском материјалу и долажења до информација, шематски је приказан ток уласка предмета у Музеј, стручна обрада коју врши надлежни кустос и обрада података у одељењу документације (*шема 1*).

Када се ради о откупу предмета, кустосу је остављено да процени, према свом плану попуњавања збирке, да ли ће понуђени предмет да откупи или не. Ако би га требало откупити, кустос даје писмени предлог за откуп са детаљним обrazloženjem зашто предлаже да се предмет откупи и по којој цени. Тада предлог износи се пред комисију за откуп, и уколико се она сложи са њим и предложеном ценом, кустос попуњава формулар Решења о откупу у три примерка. Један остаје кустосу заједно са предметом, други иде у рачуноводство – за исплату, а трећи у одељење документације.

Подаци из Решења о откупу уносе се у *Књигу уласка музејских предмета*. Ова књига садржи само основне податке о предмету, и она је јединствена за све врсте музејског материјала.

Набављени предмет остаје код кустоса, који га обрађује и све податке уписује на картон, заједно са инвентарским бројем који добија од сектора за докumentацију. Потпуно обрађен предмет, са свим попуњеним рубрикама картона и фотографијом, даје све елементе за даљу научну анализу и документарну обраду.

То је све што кустос–руководилац збирке треба да уради за централну документацију Музеја. Остала документарна обрада података спада у надлежност кустоса–документаристе, који прекуцава картон за потребе документације. Кустосу се враћа његов примерак. Од прекуцаних картона формира се *централна картотека* Музеја, сређена по редном броју који је ту и инвентарски број. Картони се стављају у специјалне кесе – омоте, у које се може убацити низ додатних података о предмету и на тај начин се формира досије.

Сваки инвентарски картон садржи следеће податке: инвентарски број, број матичне документације, предмет, збирка, број примерка, ознака и број негатива, време настанка, место настанка, атор, стил, школа, радионица, материјал и техника, ширина, дужина, висина, дебљина, пречник, тежина, опис, место за фотографију, начин набавке, број улазне књиге, број деловодног протокола и датум, откупна цена, категорија, историјат, стање предмета, конзервација и рестаурација, литература о предмету, смештен, предмет обрађио, напомена.

Регистар музејских предмета основни је документ стручне обраде музејских предмета. Регистар настаје умножавањем картона централне картотеке. Сваки лист се означава редним бројем од 1 до 200 (број се уписује у горњем левом углу) и листови се повезују јемствеником у књигу са тврдим корицама.

На насловној страни корица налази се назив регистра, број књиге регистра и седиште музеја који води регистар. Када се регистар води за одређену врсту дела, у назив се уноси и врста тих дела.

Регистар је основни документ не само стручне и научне, него и имовинско–правне природе, и као такав има велику вредност. Зато се у њему не смеју вршити никакве исправке, а уколико је то неопходно, исправке се морају видљиво обележити. Ова књига је ван свакодневне употребе и пажљиво се чува од свих могућих оштећења.

1.1. Помоћне картотеке музејског материјала

С обзиром да ни једним законом није регулисано обавезно вођење помоћне картотеке, сваком музеју је остављено да сам, уколико жели, према својим потребама, формира помоћну картотеку ради лакшег сналажења у материјалу и ближег информисања (*видети шему 1*).

Помоћне картотеке музејског материјала формирају се од података са картона централне картотеке. Сваки предмет је евидентиран

на посебној картици инвентарским бројем (ознака збирке и број) и кратким описом предмета. Основне одреднице помоћне картотеке су збирке, у оквиру којих је извршена подела: хронолошка, предметна, именска, по аутору, територијална, по врсти материјала, итд. (*Видети шему 1*)

У помоћној картотеци могу се пронаћи све информације о музејском материјалу који нас интересује. Као илustrацију функционисања помоћне картотеке навешћемо два примера:

У ИМС налази се сто кнеза Михаила (Р – 3267, сл. 1). Исти сто налази се на фотографијама А.Н. Стојановића (кнез Михаило Обреновић Ф–2300/1, сл. 2 и И. Гараšанин Ф–2290, сл. 3), као и на фотографијама А. Јовановића (К. Цукић Ф–2285, сл. 3). Помоћна картотека музејског материјала с једне стране обједињава све информације, а с друге стране обрађује један исти предмет са различитих аспеката, што омогућава више различитих прилаза једном те истом предмету, тако да се информација о столу кнеза Михаила Обреновића обрађује хронолошки (XIX в.), предметно (реалије, фотографије), именски (кнез Михаило Обреновић, И. Гараšанин, К. Цукић), и по аутору (А.Н. Стојановић, А. Јовановић).

Као други пример наводимо медаљу "За приврженост", рад аутора Анастаса Јовановића (З–3129) коју је Милош Обреновић делио својим присталицама присутним на Светоандрејској скупштини, а додељена је вероватно на Малогоспојинској скупштини. Податке можемо наћи под одредницама: хронолошка (ЦИЦ век, Светоандрејска скупштина, Малогоспојинска скупштина), предметна (зnameња, медаље), именска (Милош Обреновић) и по аутору (А. Јовановић).

Ново време технолошког напретка и његове примене у музејима намеће обавезу да се унапређује информативни систем и у музејима.

Сви послови у документационом центру (*видети шему 1*) и даље се, упоредо са аутоматском обрадом, обављају и мануелно на класичан начин, као контрола.

1.2 Фототека

Фототека је посебан одељак у централној документацији Музеја. Подељена је на фототеку музејског и фототеку ванмузејског материјала.

За сваки предмет израђују се две фотографије величине 6 x 9 цм или 6 x 6 и негатив. Једна фотографија намењена је кустосу-руководиоцу збирке, за његов инвентарски картон, а друга остаје за картон централне картотеке. Негатив се инвентарише и уписује у *инвентарску књигу фототеке* а депонује у одговарајућу амбалажу. Информације о снимљеном материјалу, формату негатива и смештају добијају се из помоћне картотеке фототеке, која је систематизована по збиркама.

Фототека снимака са терена садржи обрађене негативе и пози-

тиве снимљене на терену или приликом истраживања у другим музејима, архивима и библиотекама.

Начин обраде је идентичан са оним у фототеци музејског материјала, само се снимци посебно означују словом Т (терен) и заводе у посебан инвентар. Информације о Т – материјалу даје Т – картотека, срећена хронолошки, територијално, именски, по историјским местима и по сопственицима материјала.

2. УВОЂЕЊЕ АУТОМАТСКЕ ОБРАДЕ ПОДАТАКА

Увођење компјутерског система у установу каква је музеј сложен је проблем који захтева ширу анализу. Ако се погреши у избору хардвера или софтвера, може лако доћи до немогућности размене података са другим музејима, или до блокаде читавог система. Ни са гледишта економије није свеједно какав ће се систем применити, тако да је неопходно да се тачно одреди који су захтеви музеја и који системи их могу испунити уз најнижу цену.

Већ је напоменуто да је искоришћење рачунарског система потпуно, само уколико је он повезан са неким другим системима и са њима врши размену података. Да би се то постигло, потребно је да подаци у тим системима буду истог формата, а то обезбеђују стандарди. У ручном вођењу документације, у ИМС постоји помоћна картотека која није стандардизована, па електронска размена тако организованих података са другим институцијама није могућа.

Задатак овог рада је да се изврши анализа садашњег рада музејске документације, да се одреди који су проблеми у садашњем раду и који су захтеви који се постављају пред систем софтвера и стандарда по којима систем треба да функционише, да би био компатибилан са осталим системима у земљи и свету.

2.1 Избор хардвера

Хардвер представља све делове електронске и електро-механичке опреме рачунарског система. Основна питања која се морају узети у обзир код избора хардвера су:

1. Цена система
2. Лакоћа приступа и *on-line* повезивања
3. Софтверска подршка
4. Безбедност података, како се подаци могу изгубити или пренети у други систем
5. Да ли систем треба да ради у *batch-modu* или *интерактивно*.

Хардверска конфигурација која већ постоји у Историјском музеју Србије је мрежа локалног типа базирана на серверу који контролише процесор 386, картици Ethernet NE 1000 V3 00EC, и три радне станице без дискова под контролом 286 процесора. Примењен је систем NOVEL PX/SPX ver. 3.01/85.,90.

2.2 Избор софтвера

Софтвер је термин за компјутерске инструкције, које су садржане у групи компјутерских програма.

За музеј је обично важна група програма, која се зове програмски пакет, обично написан у неком вишем језику, као што је ФОРТРАН.

Основне операције које се могу радити са подацима у музеју су:

1. Сортирање записа по неком правилу (по абецеди или по бројевима)
2. Додавање нових записа у фајл
3. Корекција и измена постојећих записа
4. Бирање записа из фајла по жељеним критеријумима
5. Штампање записа или њихових делова.

Један од првих програмских пакета за музеје појавио се у САД 1969. г. под именом FAMOLUS написан у FORTRANu. Временом су настали и бројни други програми, као што су: GOS, GRIPHOS писан на PL1 језику, SPIRES, G – EXEC, GISY и SELGEM.

Битна ствар у оваквом програмском пакету је његово одржавање. У току уношења података могу се јавити багови и/или промене у оперативном систему који могу дати нежељене резултате, а може доћи и до пада читавог система.

Некада је рад на оваквим програмским пакетима захтевао велики број људи, од кустоса за стручно припремање података из одређене области за упис, преко каталогера, оператора припреме, компјутерског оператора, програмера, до менаџера система. Данашњи компјутерски програмски пакети омогућавају да се овај број људи сведе на кустоса и програмера, или чак само на кустоса.

У организацији система постоји неколико фаза кроз које информације пролазе, а то су:

1. Прикупљање података
2. Припрема података за унос
3. Обрада података, исправљање грешака и записивање
4. Излаз.

Ако се имају у виду сви наведени захтеви које треба да испуни један програмски пакет за рад у музејима, сматрамо да је једно од најбољих решења програмски пакет CDS/ISIS. Овај пакет омогућава интерактиван рад, лако отклањање багова, чак омогућава измене и програмирање према захтевима корисника. Рађен је према стандардима за обраду података.

2.2.2. Софтверски пакет CDS/ISIS

Име CDS/ISIS је скраћеница од "Computerized Documentation System – Integrated Set of Information Systems". Развијен је под окриљем UNESCO General Information Programme.

Софтверски пакет за складиштење и претраживање текстуал-

них информација Micro CDS/ISIS предвиђен је за рад како на РС рачунарима тако и у локалној мрежи или мрежи каква је INTERNET (Scientific and technical information network).

CDS/ISIS је програмски систем за компјутерску манипулацију структурним не-нумеричким базама података. Овај систем омогућава грађење и опслуживање не-нумеричких електронских база података, односно база чији је главни садржај текст. Он није само текст процесор, зато што је текст уградио у елементе података које корисник дефинише.

Елементи података смештени су у пољима, од којих је свако обележено знаком по коме се препознаје садржај поља. Посебна карактеристика овог програма је та што поља не морају да буду једнаке дужине, што даје велики слободу у дефинисању поља.

Основне функције овог система су:

- Дефинисање база података са жељеним елементима
- Уношење нових података у дату базу
- Модификовање, кориговање и брисање постојећих записа
- Аутоматско грађење фајлова брзог приступа за сваку базу са максималном брзином одзива
- Позивање садржаја записа преко софистицираног језика за претраживање
- Приказивање записа или делова записа према захтевима корисника (према стандарду ISO 2709)
- Сортирање записа у било којој одабраној секвенци
- Штампање дела или целих каталога и/или индексација
- Развој специфичних апликација коришћењем интегрисане могућности за програмирање.

Све ово омогућено је кроз осам основних функција, које су подељене у две категорије:

1. Корисничке функције – омогућавају рад са постојећим базама (уношење и едитовање података, повезивање информација, штампање каталога и индекса и претраживање података према захтевима корисника).

2. Програмске функције – омогућавају програмирање (дефинисање нових база и модификацију старих, промену корисничких функција, размену података са осталим системима преко Master–file функције, развој нових програмских апликација и њихово повезивање са CDS/ISIS системом).

а) Структура базе података

Познавање структуре базе података није неопходно за оперативни рад са базом, али је корисно ради разумевања саме концепције програма. База се састоји из следећих фајлова:

1. Фајлови за дефиницију базе података – дају податке о структури и садржају записа, свака од компоненти дефиниције базе смештена је у посебном фајлу;

2. Главни фајл – садржи све записи за дату базу података, од којих сваки представља сет поља различите дужине. Корисник може

креирати, мењати или брисати записи у главном фајлу преко опције за унос података;

3. Инвертовани фајл – кључеви по којима се врши претраживање су бројни. На пример, одређени музејски експонат може се тражити по пореклу, времену, називу, или било ком другом кључу. Инвертовани фајл садржи све термине који могу бити употребљени као услов за претраживање у датој бази. Колекција свих услова претраживања назива се речник. Услов за претраживање могу бити речи, фразе или описи из изабраних поља.

4. ANY фајл – је опциони тип фајла који је повезан са фајлом за инвертовање и служи за повезивање различитих термина у претраживању. На пример, ако тражимо предмет који је припадао династiji Карађорђевића, са ANY Карађорђевић, рачунар ће позвати све предмете у вези са овим појмом у заједничку табелу, и олакшати нам претраживање.

Битно за овај програмски пакет је то што он, због различите дужине поља, омогућава велику слободу у дефинисању базе података. Поред тога он има снажну програмерску функцију, која омогућава да се програмира његов рад тачно по захтевима корисника, по било ком изабраном стандарду.

3. ЗАКЉУЧАК

Због великог броја разнородних предмета различитог порекла и из различитих периода, проблем вођења музејске документације прилично је сложен. У класичној музејској документацији подаци о појединим предметима чувају се на картонима и у књигама. Ако се један картон са подацима о неком предмету посматра као физички предмет, он се може наћи у исто време само на једном месту. Ако се жели претраживање података по неком новом кључу, мора се направити нови картон у помоћној картотеци, што чини цео систем гломазним и отежава претраживање.

Ако се један картон са свим подацима о неком предмету сними у електронски запис, он се фиктивно може наћи на више места готово истовремено. Једном унети подаци о неком предмету могу се лако умножавати, премештати, мењати и допуњавати. На основу тих података, може се одштампати неограничен број картона, каталога и индекса. Проналажење записа неупоредиво је брже, а претраживање се може вршити по произвољном броју параметара. Поред тога, рачунарски систем се може користити за обраду текста, стоно издаваштво, штампање коверата и налепница, књиговодство, рачуноводство, или библиографску базу података.

Међутим, да би рачунарски систем дао максималне могућности, он пред корисника намеће и велики број захтева. Од самог почетка, при набавци опреме мора се напрвiti анализа потреба и могућности. Паралелно са тим мора се набавити одговарајући софтвер

који одговара потребама корисника. Неопходно је да софтвер буде израђен по одговарајућим стандардима који омогућавају размену података између различитих корисника, јер рачунарски систем даје максималне могућности тек у мрежном раду.

Циљ овог рада био је да се да предлог стандарда по којима музејска документација треба да функционише, као и да се предложи који је програмски пакет, и под којим условима, најбоље применити.

Правила за организацију података за размену на рачунарском медијуму подлежу стандарду ISO 2709, а предложени стандард MDA Data Standard даје кодове за идентификацију различитих елемената у запису, елементе за идентификацију поља, подпоља и индикаторе, и то баш за рад у музејима. Било који програмски пакет да се изабере, ако подлеже овим стандардима, омогућава брзу и тачну размену података различитог порекла, што је и циљ компјутеризације.

У раду је детаљно обрађена структура програмског пакета CDS/ISIS, јер он омогућава рад са пољима различите дужине, тако да се овај пакет може релативно лако прилагодити напред наведеним стандардима и захтевима музејске документације и стога представља добро решење за аутоматизацију обраде података у Историјском музеју Србије.

Историјски музеј Србије већ поседује мрежни рачунарски систем, тако да може релативно лако, уз примену предлога из овог рада, да се прикључи мрежи корисника рачунара из целог света, и да спремно закорачи у компјутерску еру.

ЛИТЕРАТУРА

1. Elizabeth Orna & Charles Pettitt
INFORMATION HANDLING IN MUSEUMS
K.G. Saur, London, 1980.
2. THE LIBRARIES MUSEUMS AND ART GALLERIES YEAR BOOK
1978–1979
Editor Adrian Brink
Cambridge, 1981.
3. MINI–MICRO CDS/ISIS REFERENCE MANUAL
Divisions of Software Development and Applications Office of Information Programmes and Service,
Unesco, March 1989.
4. THE FUTURE DEVELOPMENT OF THE MUSEUM DOCUMENTATION
MDA Development Committee,
Museums Journal, September 1982, London

5. Martin Norgate
MUSEUM RECORD
Museums Journal, september 1982, London
6. Ellen Cochran Hicks & Carolee Belkin Walker
"STREAMLINED SYSTEMS Computers Make Museums Manageble"
Museum News, August 1985, Walington
7. Michael J. Seaborne & Steven Neufeld
HISTORIC PHOTOGRAPH COLLECTION MANAGEMENT AT
THE MUSEUM OF LONDON
Museums Journal, September 1982, London
8. Elizabeth Orna
INFORMATION MANAGEMENT IN MUSEUMS: THERE IS
MORE TO IT THAN DOCUMENTATION AND COMPUTERS
Museums Journal, September 1982, London
9. ЗБОРНИК ИСТОРИЈСКОГ МУЗЕЈА СРБИЈЕ, 5, 6, 7, 8-9, 13-14
Београд 1968-1972.
10. Јочић – Живковић К.:
ТРИДЕСЕТПЕТОГОДИШЊИЦА ОСНИВАЊА И САДРЖАЈ
ПРОТЕКЛИХ КОНГРЕСА САВЕЗА ДРУШТАВА МУЗЕЈСКИХ
РАДНИКА ЈУГОСЛАВИЈЕ
11. ЗАКОН О МУЗЕЈИМА
Службени гласник СРС, бр. 30/68.
12. ЗАКОН О КУЛТУРНИМ ДОБРИМА
Службени гласник СРС, бр. 6/90.
13. ЗАКОН О КУЛТУРНИМ ДОБРИМА
Службени гласник СРС, бр. 51/85.
14. ПРАВИЛНИК О РЕГИСТРИМА УМЕТНИЧКО-ИСТОРИЈСКИХ
ДЕЛА
Службени гласник СРС, бр. 18/86.
15. Милена Рашковић:
АНАСТАС ЈОВАНОВИЋ – АУТОР ПРВЕ СРПСКЕ МЕДАЉЕ
Годишњак града Београда
Књига XXVII, 1980.
16. Милена Рашковић:
КОНЦЕПЦИЈА, СИСТЕМ И ЗАДАЦИ ЦЕНТРАЛНЕ ДОКУМЕН-
ТАЦИЈЕ ИСТОРИЈСКОГ МУЗЕЈА СРБИЈЕ
Зборник ИМС, 8-9
Београд, 1972.
17. СТАТУТ ИСТОРИЈСКОГ МУЗЕЈА СРБИЈЕ
Зборник ИМС, 8-9
Београд, 1972.

POSSIBILITIES OF AUTOMATIC DATA PROCESSING OF THE DOCUMENTATION IN THE HISTORICAL MUSEUM OF SERBIA

SUMMARY

The paper analyses the current handling of museum documentation in the Historical Museum of Serbia and suggests the software and the standards compatible with other systems throughout the world. The proposed standard is MDA Data Standard. The structure of CDS/ISIS has been dealt with, as it can be relatively easily adapted to the standards and requirements of museum documentation. Consequently it is a good solution for data processing in the Historical Museum of Serbia.